

NÉPNENEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A titjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Üdvözöljük a III. nagygyűlést.

Összegyűltek ismét, most már harmadizben hazánk kath. tanítási intézeteinek munkásai, hogy szívük szeretetével, értelmük tudásával és akaratuk nemes törekvésével áldozzanak a nemzeti nevelés szent ügyének.

Az Egyház örömmel láthatja ezt a munkás csoportot, mely a kereszt jelében oly kitartóan dolgozik: a haza hálásan tekinthet a nemzeti közoktatásnak ezen lelkes, ideális testületére, mert őseitől öröklött hűséggel csak egy célért fáradoz, küzd csüggedés nélkül, hogy *Mária országja boldog, nagy és dicső legyen mindenha.*

Az Egyház dicsőségeért, édes hazánk javáért dolgozó igazi napszamosait a nemzetnek, a magyarországi kath. tanítók III. országos nagygyűlését őszinte szeretettel üdvözöljük hazánk szívében, az ország székesfővárosában.

Üdvözlét, szívből jövő üdvözlét és tisztelet a nagygyűlés tagjainak; kísérje munkájukat Isten áldása.

Talán a milleniumi első kongresszust kivéve alig ültetett volna össze aktuálisabb időben a nagygyűlés mint épen most. A nemzet egy újabb korszak mesgyéjére lépett. A nemzet jövője cselekvő nemzeti életet sürget, mert különben a jelen nemzedékre a történelem súlyos vádjai nehezedenek.

Igen ám, de a nemzeti társadalom bizonyos rétegeiben nincs meg a kellő nemzeti műveltség ahhoz, hogy a különböző irányú szociális eszméktől tisztán láthassa honpolgári kölelességeit. Gyakran önkezével ront saját nemzete érdekeinek. Ily bizonytalan lelki érték mellett hiú ábránd volna erőteljes, céltudatos nemzeti életet még csak reményleni is nemzeti társadalmunk összességétől.

Már pedig a nemzeti boldogulás egy oly közös cél, amelyért alig küzdhetnek sikerrel pusztán egyesek, avagy társadalmi csoportosulatok; e célt csak egységes nemzeti aka-

rattal, becsületos és tisztességes nemzeti munkával lehet biztosítani.

Amint egyeseknek az összességben érvényesül buzgalmuk, megfordítva egyesek és csoportosulatok, társadalmi rétegek kivonván magukat az egységes nemzeti munkából, egymaguk is lehetnek a nemzet legszentebb érdekeinek megromtóivá. — Azért nagy körültekintéssel, igazi pedagógiai érzékkel tűzte ki tárgyalásának legfőbb tételül a III. kath. tanítói nagygyűlés a nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztésének módszerét oly formában, hogy az iskolai tagozatokon végig rámutat azon szükséges reformokra, amelyeket a nemzeti szellemben haladó köznevelés igényel és megismerteti azon pedagógiai eljárásokat, amelyeket minden nevelőnek ismernie tudnia kell, ha a kor igényének megfelelően — nemzeti szellemben — a nemzetért nemcsak felkeszteni, hanem a magyar polgár viszonyában nemzetiesen cselekedni és tenni is kész honpolgárokat óhajt nevelni.

Azért ne tartsa ferde helyzetnek senki sem azt, hogy a tanítói gyűlés közép- és főiskolai tennődökkel is foglalkozik. A köznevelés nem ismer népiskolát, közép- vagy főiskolát. A nemzeti életnek minden iskola egyformán hasznos és nélkülözhetetlen, mert végső eredményében egy célért fáradoznak s egymást a közös cél érdekében föl-tételezik.

Nemzeti közoktatásunknak öreg hibája az, hogy a különböző iskolafajok messze eltértek egymástól. Eltértek, mert magában a szervezetben félve vonult meg a nemzeti szellem és így inkább idegeneket nevelt az iskola, mint erős nemzeti öntudattal áthatott jellemeket.

Félre minden álhazafisággal, félre a gyáva félelemmel: nemzeti öntudat, fajszeretet nevelése, ez legyen a jelszó; ezt a kettőt neveljük a köznevelés iskoláinak minden fokozatán, még pedig azzal, a magyar nemzeti történelem által igazolt módszerrel, melynek legfőbb elve: Krisztus, minden tanítók Mestere.

Ember Károly.

Indítvány a katolikus tanítói nagygyűléshez.

A tanítóság s az egyházmegyei iskolatanács.

A Jeszenák-Bertalan-fele Rendtartás-Tervezet egyik sarkalatos pontja, hogy az egyházmegyeenként föllállított Iskolatanács, csakis az illető egyházmegyei Szentszék tagjaiból álljon. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács június 25-iki gyűlésen állást foglaltam a Tervezet eme pontja ellen s azon véleményemnek adtam kifejezést, hogy az Iskolatanácsban, mint szorosán rejt iskolai szervezetben a Szentszék az illetékes egyházi tényezők, a felsőbb népoktatási intézetek képviselője mellett, a világi tanfőnököknek, elsősorban magának az egyházmegyei tanítóságnak is képviselőt kell adni; s a Szentszék, mint független egyházi testület, maradjon fegyelmi fórum. Véleményem, amelyet határozati javaslat alakjában is beadtam, kisebbségben maradt. A Tanács többsége Baksay Károly váci főtanfelügyelő indítványára, az előadótól is előzőleg javasolt eredeti tervezetet fogadta el. Ennek dacára én nem mondok le azon reményemről, hogyha nem is most, de idővel meg fog valósulni azon tudat, hogy a katolikus iskolák irányításában a tanítóságnak befolyást kell biztosítani. Különösen két szempontból tartom ezt a kérdést szükségszerűen megvalósíthatónak: 1. szakszerűségi és 2. erkölcsi szempontból.

I. Ha a szakszerűséget tekintjük, be kell látnunk, hogy amikor a népoktatás nagyarányú fejlődésével állunk szemben, amikor az új Népoktatási Törvénytervezet is súlyos feladatot fog az iskola vállára rakni, ugyanakkor az iskolaügyet nálunk is a teljes szakszerű irányításnak s vezetésnek kell áthatnia. Nem akarom én kicsinyelni a jelenlegi irányítást s vezetést, de el kell ismernünk, hogy a fokozott és fokozandó igényeknek a mi régi rendszerünkkel nem tudunk eleget tenni s nagyokat alkotni. Új idők és új alakulások rendszerváltozást kívánnak.

A tanügy fejlődése egész embereket kíván oda, ahol eddig a buzgóság, az általános ismeret, az érzék és a jóakarát elégséges volt. Az iskolatanács a tanügyi adminisztráció kereké. Nemcsak az iskola szellemi, pedagógiai ügymenetének fejlesztője és irányítója, hanem közigazgatási fórum, ahová az iskolaügy összes számai összefutnak. Akár a francia *Conseil départemental*-t, akár a porosz *Provinzialschulkollegium*-ot, vagy a *Kreis-schulrate*-t tekintjük, azok a népoktatási törvényhozás és igazgatás szervei és ime, mindegyiknél ott látjuk a tanerők arányos képviselőjét. Nélkülük róluk nem törtenhetik semmi. Már pedig a mi Rendtartás-Tervezetünk, amikor az egyházmegyei iskolatanácsot föllállítja, szem előtt tartja kétségtelenül a külföldi e nemű hasznos intézményét, de mintha félne, csak félmunkát végez és az iskolatanácsot nem teszi szakemberek testületévé. Nem vonom én kétségbe a Szentszék, ezen ma-

gas és kiváló papi testületnek tudományos, magas színvonalon álló műveltséget. Tudom azt is, hogy intelligenciája jóval fölötte áll a tanítói képzettségnek. De ha a népiskolai szakszerűséget, a népoktatási módszeres eljárás megítélését és iskolaügyünk összehogózott állapotát nézem, akkor minden papi voltom s lojalitásom mellett is az a nezetem: a Szentszék minden tagja lehetetlen, hogy szakszerű és hivatásos ismerője és elbírálója legyen az összes népoktatási ügyeknek. Hisz a legtöbb nem is élt benne, nem foglalkozott ilyen dolgokkal. Nem is lehet kívánni, hogy azért, mert valaki a Szentszék tagja, már szakszerű pedagógus legyen. Amivel a Szentszék foglalkozik, ami fölött ítélt, vagy véleményt mond, az mind szakszerű dolog, mert a papi tudomány és hivatás körébe vág, azt minden egyházi férfiú tanulta s az egyház szervezetéből önként folyik. A tanüggyel való gyökeres foglalkozás azonban — sajnos — nem általános hivatás, csak részleges. Ha a plébános mint iskolaigazgató ellenőrzője is az iskolának, fölöttes hatósága annak a tanítónak, azért a specialis pedagógikus dolgokban, a módszeres tanításban, a tanítási tervezet megvalósításában már nem bírhat azzal a szakismerettel, azzal a bíráló rutinnal mint a tanító, aki azt tanulta, azzal hivatásszerűen foglalkozik, benne él. Birhatnak egyesek, de nem bír az egész plébánosi testület. S tényleg nálunk ma a plébános iskola igazgatósága oly irányú ellenőrzésben kulminál, hogy megtartja-e a tanító az előírt tantervet, betartja-e az utasításokat. Úgy él-e, mint egy katolikus tanítónak élnie kell. Ezzel kapcsolatban azért hallatszik itt is, ott is, hogy az iskola belső tartalmának szakszerű megítélése céljából helyes lenne, ha a papnövendékek népoktatási kurzust hallgatnának az iskolaügyek összes ágaiából, mint ez tényleg Poroszországban van s így annak idején bizonyos szakszerűséggel léphetnének fel az iskola belső tartalmának megfigyelésében is.

Poroszországban ilyen tanfolyamok révén, az állam maga alkalmazza ugy a katolikus, mint a protestáns papságok a népiskola vezetésében. Ezen szakszerűségi szempont miatt nem tartom célszerűnek, hogy az iskolatanács csakis a Szentszék legyen, melynek tagjai nagyobbreszt ugyis a lelkészkerülő papságból kerülnek ki. Ez azonban korántsem jelenti, hogy az egyház az iskolatanácsban ne tartsa meg vezető szerepét. Az iskolatanács határozatait ugyis a püspök erősíti meg, tagjai nagyobb feleében ugyis egyházi férfiak részint állásuk, részint a püspök delegációja révén. Arról van pusztán szó, hogy a népoktatás spirítus rektora, az iskolatanács tagjai között még az egyháziak is lehetőleg pedagógusok legyenek s befolyást biztosítsunk a világi tanító elemnek, mely valójában végrehajtja azt, amit katolikus tanügynek nevezünk s amely ép azért tapasztalataival a tanácsban csak öregbitheti az iskola helyes fejlesztését és színvonalon álló ellenőrzését. II. Nezetem indokolásának második pontja:

az
haj
ság
tes
foly
mek
tan
aki
hog
a t
seil
férj
tan
A r
sát
me
gila
leg
kép
inte
hog
ügy
köl
kür
nür
öss
nür
egy
liku
akk
tás
ság
érv
nés
tar
a t
sze
is j
kítv
aki
ese
a t
mel
tud
tan
tán
adm
kus
zós
get.
jog
bele
A
ház
zola
M
egy
pás
érse
kez
A S

az erkölcsi szempont. Akik munkásai és végrehajtói egy intézménynek, azok iránt a *méltányosság* erkölcsi kötelesség. A világi tanerők nagy testületére nézve méltatlanság, hogy semmi befolyást nem nyernek oly közérdekű ügyben, melynek ők a szervei. Ha végignézzük a külföld iskolatanácsait, mindenütt ott van a tanítók képvisellete, akiket kartársaik választanak. Ami azt jelenti, hogy a népoktatás ügyeit, autonóm módon maguk a tanítók intézik. Franciaországban pl. a Conseil departemental 15 rendes tagja között 9 tanítói. Ez természetes is, mert minden iskolatanács egyben a tanügy pedagógiai intézője. A méltányosság mellett én az érdem *jutalmazását* is látom abban, ha a tanítóság az egyházmegyei iskolatanácsban képviselve van. Ha anyagilag nem tudjuk, jutalmazzuk legalább erkölcsileg a tanítókat, annak elismerésével, hogy ime: képzettséged, munkásságod, rátermettséged az intézők sorába emelt, méltó vagy tehát arra, hogy szakavatottságodat szélesebb körben, a tanügy intézésében is érvényesítsd. Van még egy erkölcsi ok, ami az én nézetemet indokolja. Nekünk egyháziaknak nem válaszfalat kell emelnünk a tanítóság és az Egyház között, hanem össze kell forrnunk, közös malomban kell örölnünk. Magunkhoz kell a tanítóságot láncolnunk, egy léleknek kell lennünk mindabban, ami katolikus tanügy. Csakhogy ezt az ideális állapotot akkor érjük el, ha az anyagiakban való támogatás mellett, a tanítóság szellemi erejét, munkássága súlyát is elismerjük s nem zárjuk ki őt az érvényesüléstől ott, ahol dekorum az ő megjelenésük és ők is elismerésnek és megtiszteltetésnek tartják. Az szerencsétlen tanügyi politika, amely a tanítóságot, még mindig 40–50 év előtti idők szemüvegén nézi s avult idők állapotát tartja ma is jogosnak, még ha az papíron is van megörökítve. Ez a rendszer elidegeníti tőlünk azokat, akik munka- és fejevertársaink. Pedig jöhet még esetleg olyan idő is, amidőn a világiakból csakis a tanítóság lesz mellettünk s jól fog esni azokat mellettünk látni, akiket annakidején magunkhoz tudtunk kötni.

A tanítóságnak az egyházmegyei iskolatanácsba való bevonását még egy körülmény támogatja. Én abban, hogy az egyház a tanügyi adminisztrációba világi elemet von be, a *katholikus autonómia* előképét is látom. Nemcsak a közös munkát emeljük ezzel, de az érdekközösséget. Sőt az iskolafőntartók képviselétét is jogosnak tartanám, mert aki a terhet viseli, annak beleszólása, érdekeltisége is van a tanügyben.

A fölhozottak eredményét összegezve, az egyházmegyei iskolatanács megalakítására vonatkozólag az én szerény javaslatom a következő:

Minden egyházmegye székhelyén legyen egy egyházmegyei iskolatanács, mely részint főpásztori kinevezés, részint választás útján az érseki vagy püspöki helynök elnökletével következő tagokból állana: A) (Kinevezés útján.) A Szentsek három kiküldötte, az egyházmegyei

fő- és segédtanfelügyelők, a papnevelő kormányzója, az egyházmegyei papságnak három, esetleg több képviselője. B) (Választás útján.) A felsőbb népoktatási intézetek (tanítóképzők, polgáriak), küldöttjei, az elemi iskolai tanítók képviselői. Minden főesperesség egy-egy tanítót küldene. Az összes főesperességek pedig közösen egy póttagot.

Ez természetesen csak terv. Változtatni, javítani lehet rajta. A fő az, hogy a tanítóság arányos képvisellete meg legyen s ezt az Országos Tanügyi Tanács utasításul kapja a kongresszustól. Ajánlom javaslatomat a kongresszus szíves figyelmébe.

(Esztergom.) *Keményfy Kálmán Dániel,*
tanítóképző tanár.

A magyar kath. tanítók III. nagygyűlése.

Értesítés. «A népszövetség nevelő halása» c. tételt *Szentiványi Károly* szövetségi igazgató betegsége miatt *Streicher József* paksi apátplébános adja elő a nagygyűlésen.

A második napon a tárgysorozat egy tétellel gazdagodik: *Korody Miklós* pécsi kath. képzőintézeti tanár a következő tételről tart előadást: «Az államosító törekvéseknek a nemzeti népoktatásügyre való hátrányai és ezzel szemben fontos teendőink iskolánk fejlesztése körül».

Paska István plébános a következő indítványt terjeszti a nagygyűlés elé: *A kath. tanítói nagygyűlés tárgysorozatába vétessék fel «Az országos kath. iskolaegyesület» megalakítása.*

Jegyzet: Az «Orsz. magyar kath. iskolaegyesület» már megalakult 1905. május 27-én. Alapszabályai a belügyminisztérium megerősítését várják s ha ez megtörtént, azonnal megkezdí áldásos működését.

Tájékoztató a Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága és az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács megalakításához.

A nagygyűlés egyik igen fontos feladata a Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának és az Országos Tanügyi Tanácsnak megalakítása. E feladathoz szükséges ismerni a két bizottság szervezetének idevágó intézkedéseit. Ezek a következők:

III. A bizottság tagjai és azok választása.

5. §. A bizottság tagjai lehetnek:

- kath. népoktatási intézetekben működő egyházi és világi tanítói;
- bármely intézetnél működő kath. hitoktatók;
- kath. szellemű tanügyi írók;
- végül, az egyházmegyei főtanfelügyelők bivataltól tagjai a bizottságnak.

6. §. A magyarországi kath. tanítók minden öt évben képviselati alapon országos nagygyűlést (kongresszust) tartanak: e kongresszus választja meg «A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága»-nak tagjait, oly számarányban, hogy Budapest mint központ 10 taggal s az egyes egyházmegyék a tényleg működő tanítók számára szerint nyerjenek képviselést.

7. §. A bizottság 100 tagból áll.

8. §. Az időközben elhalt vagy lemondott tagok helyét az illető tanítóegyesületek töltik be: ha az egyesületek ezt elmulasztanák, az egyházmegyei hatóság kinevezés útján gondoskodik a helyek betöltéséről. Az egyházmegyei tanítóegyesületek tagválasztása az illetékes egyházmegye főpásztorának a választási jegyzőkönyvet jóváhagyó leirata után emelkedik jogerőre.

9. §. A bizottság központi tagjainak időközben betöltés alá eső helyét, a bizottság tanügyi tanácsának javaslatára, a védnökelnök kinevezés útján tölti be stb.

V. Az állandó kath. tanügyi tanács.

21. §. A kath. tanítók Orsz. Bizottsága kebeléből egy 25 tagu kath. tanügyi tanácsot választ, mely az orsz. bizottság nevében és jogkörében állandóan működik. Az egyházmegyei főtanfelügyelők hivatalból tagjai az állandó kath. tanügyi tanácsnak stb.

Indítvány «A kath. tanító a keresztény szociális tevékenység terén» című tételhez.

Mondja ki a III. egyetemes kath. tanügyi kongresszus: Hogy a kath. tanítók érdemleges részt vehessenek a szociális munkában, a tantóképzőkben szociális tanszék felállítását, a már működésben levő tanítók részére pedig szociális kurzusok tartását elengedhetlenül szükségesnek tartja, annál is inkább, mert meggyőződéssel hiszi és vallja, hogy a keresztény szocializmus nagy feladatának szála, a népiskola padjaiban gyökeresnek. Beuyítja: *Pozsagar Gyula* vegédi tanító, a «Keszthely-szentgróti rom. kath. tan. kör» képviselője.

A magyarországi kath. tanítók III. nagygyűlésére jelentkeztek 1906 aug. 23-ig. (Folytatás.)

Arvny János Nagy-Bittse, Berwaldszky Kalmán és neje Igló, Baumann Antal és neje Kula, Bodonyi Nándor és Jókanka Baranya-Selye, Berkovits Istvánné Felső-Galla, Berecz Geza Karacsod, Csütörtök Vilmos Fokszabadi, Csészary Ida ideigl. Budapest, Drozdy Gyula és Dungi Karoly Kisgyarmat, Dobay István Székelykeresztur, Farkas István és neje Foktó, Fajtlík Antal és Fekete István Erdőmeg, Fritz György Felső-Galla, Fleischer János Ujgyarmat, Fabián Ferenc Dénesfa, Glockel Ignác Deresika, Gerzánits Sándor Nagygajdos, Griger Miklós Körnöcbánya, Herder Károly Nagyphantos, Horváth Kálmán Siófok, Horváth Dezső Vasárut, Hufnagel Gyula O-Lubió, Jókovi János Fazekas-Zubozsány, Fancsina Ágoston Kis-Jeszénie, Kapás József Karacsod, Keményffy K. Dániel Esztergom, Klókány Nándor és István Mutvén, Konfal József, Anna és Mária Turdosin, Kováts Gyula dr. Szatmár, Kelemen Lajos Eger, Kernássevits János Miklós-völgye, Laszmeister Antal Hódság, Léh Pál Újverbász, Milla Antal Kula, Mihaleska János Pozsony, Murecz János Ságújfalu, Marinkovits Péter Arad, Mihálik József apát Nyitra, Móczár Imre és Szidonia Felegyháza, Novák Vilma Esztergom, Novoth István Baja, Ocsipa Teréz Sárbogárd, Petrovác Gyula Rád, Peter Bernát Kis-Muzsla, Paska István Nagybéhc, Papp Márton és neje Nagyiratos, Réffy Ignác és Gabriella Deresika, id. Racskó János, ifj. Racskó János és Racskóné Makkes Julianna Jászárók-szállás, Rohn Nándor Sopron, Rónai László Késmárk, Ray Sándor Bpest, Székely István Bussa, Szabó József Szerednye, Svarba Endre Léva, Stubendek Alajos Rimaszécs, Streicher József apát Paks, Szabó János Údvárd, Sémák Anna Bussa, Székely Károly és neje Budapest, Schneider György Sámfalva, Sarvály József Dabroné, Szabó János és ifj. Szabó János Hort, Szemann János dr. Szepeshely, Szélig Jenő Tornosnémeti, ifj. Sente Sándor Himód, Tropp János Felsőmihályfalva, Trexler István Gyuró, Terék József dr. ügyvéd Óbecse, Vadasz Mihály Ungesztenyész, Vértesi Lászlóné Vertes-Boglár, Veress István Atyha, Würth Bene G. Zire, Zubek József Szenie.

A magyarországi kath. tanítók III. nagygyűlésének sorrendje.

1906. aug. 25-én délelőtt 10 órakor «Segélyalapi közgyűlés», Katholikus körben. (IV. Molnár-u. 11.) — Délután 3 órakor «Tankönyvbíráló-bizottsági ülés», Szent-István-Társulat kistermében.

1906. aug. 26-án délután 3 órakor értekezlet a nem magyarok kath. népiskolák tanterve tárgyában. Szent-István-Társulat titkári irodájában. — Délután 4 órakor előértekezlet Zichy Gyula gróf püspök öméit. vezetése mellett a nagygyűlés előkészítése tárgyában a Szent-István-Társulat kistermében.

1906. aug. 27-én reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise a Jézus Szent Szive templomában. — 10 órakor a nagygyűlés kezdete a Szent-István-Társulat dísztermében. — Délután 3 órakor 3 szakosztályi ülés a kitűzött tárgysorozat szerint a Szent-István-Társulat kis- és nagytermében és a kath. kör nagytermében (IV., Molnár-u. 11.)

1906. aug. 28-án reggel 10 órakor a befejező nagygyűlés a Szent-István-Társulat dísztermében.

Azok a kongresszusi tagok, kik szállásutalványukat az idő rövidsége miatt postai úton nem kaphatták meg, a Szent-István-Társulat portásánál (VIII., Szentkirályi-u. 28a kapu) átvehetik.

A III. kongresszuson résztvevő egyesületek.

(Jelentkeztek f. é. aug. 15-ig.)

1. A keszthely-szentgróti rom. kath. tan.-egyesület: képv. Nyers Imre, Nyersné Bánfi Etelka, Pozsagar Gyula és Pozsagar Gyuláné.
2. A rakamaz-nyiregyházi egyházkerület: képv. Orsovsky Gyula.
3. Az Ersekújvár és vidéke rom. kath. népnevelők egylete: képv. Vaner Gáspár.
4. A kiskomáromi és nagykanizsai egyesített tanító-kör: képv. Wache Antal, Markovits János és Szita János.
5. Az esztergomjárásai rom. kath. tanítói kör: képv. Bertalan Vince és Miklóssy József.
6. A Ságvár-Karad egyházker. rom. kath. néptanító-egyesület: képv. Teleki István.
7. A mohácsvidéki rom. kath. néptanító-egylet: képv. Székely Márton.
8. A jászági alsó és felső járás egyesült tanítóköre: képv. Szabó Ferenc és Stipula Bertalan.
9. A bajavidéki rom. kath. tanítóegyesület: képv. Bugyáki János és Greiner Gyula.
10. Az újaradi rom. kath. tanítótestület: képv. Prinz Fidei, Becker Vendel, Steinbrückner Ferenc és Krause Brunó.
11. A máramarosi gör. kath. román néptanítók egylete: képv. Papp Péter, Szabó Auxentius és Botis Demeter.
12. A székesfejvári egyházmegyei rom. kath. tanító-egyesület: képv. Papp János, Reichenbach Ferenc és Házy Ferenc.
13. A pacsá-nagykapornoki esp.-kerület tanítóegylete: képv. Boda Gyula és Tamassy Géza.
14. A csongrádi rom. kath. tanítóegylet: képv. Marschall Endre.
15. A tata-kisbérvidéki rom. kath. tanítóegylet képv. Esztergályos József, Berkovics István, Csongrády Béla és Knitzky Norbert.
16. A párkányi ker. tanító-egyesület: képv. Lett József.
17. A kalocsavidéki rom. kath. tanító-egyesület: képv. Dreisziger Ferenc, Dsimich Márton, Potzta Ferenc és Sárffy Ödön.
18. Az egri főegyházmegyei rom. kath. tanítóegyesület: képv. Farkas László, Farkas Ágoston, Remenyik Gyula és R. Töröcsik Anna.
19. A sásdvidéki rom. kath. tanítóegylet: képv. Rizsinszky József és Horváth Mihály.
20. A szegzárdvidéki rom. kath. tanítóegylet: képv. Fekete Ágoston.
21. A hédervári kerület rom. kath. tanítóegylete: képv. Kertay János.
22. A verebelyi egyházkerület rom. kath. tanítóköre: képv. Veszely István.
23. A beregszentmiklósi rom. kath. tanítókerület: képv. Rózsa Sándor, Szidor László, Marinecz Antal, Izsák László, Tegze János, Laskay Bazil és Damocskó Bazil.
24. A kézdi-orbai rom. kath. tanító-egyesület képv. Szabó Sándor és Szabó Anna.
25. A bács-tiszavidéki rom. kath. tanítóegylet: képv. Szűts János.
26. A nyitra egyházmegyei rom. kath. tanítóegyesület: képv. Névorák Gusztáv és Turcsék Bertalan.

2
süle
2
Bán
2
Albe
3
Kind
3
sült
3
Ján
3
Szó
3
vála
3
zsan
3
Sán
3
Bel
3
Nagy
3
Pnéh
4
Bere
4
Gásp
4
Mész
4
Tóth
4
4
4
Mon
4
képv
4
Sréh
4
Levic
4
egye
5
képv
5
Glöcl
5
Klocl
5
Kuzn
5
Knof
5
nagel
5
Pask
5
Róna
5
egyhá
Serly
Szék
5
Heye

K
nagy
H
kántó
kájuk
tányo
mint
tevé

27. A magyaróvárvidéki róm. kath. néptanítók egyesülete képv. Gruber Károly.

28. A sümegi róm. kath. esp.-ker. tanítókörre; képv. Bánfi Alajos és Gaál Péter.

29. A gyergyói róm. kath. tanító-egyesület; képv. Paák Albert.

30. A tamási-vidéki róm. kath. tanító-egyesület; képv. Kindl Vilmos.

31. A veszprémi, várpalotai és enyingi esp.-ker. egyesült tanítókörre; képv. Gubicza Lajos.

32. A széplaki esp. ker. tanító-egyesülete; képv. Szabó János.

33. A szent-lőrinc-vidéki róm. kath. tanítótestület; képv. Sznopek József.

34. A váci róm. kath. egyhm. tanító-egyesület közp. választ. képv. Bobory János.

35. A fóth-gödöllői róm. kath. tanítói kör; képv. Bacsanth Vince.

36. A marcali róm. kath. tanítótestület; képv. Kovács Sándor.

37. A nagykosztolányi róm. kath. tanítói kör képv. Belicza Fülöp és Belicza Ilona.

38. A zomborvidéki róm. kath. tanítóegyesület; képv. Nagy János, Petényi József, Lévy Nándor és Der Ferenc.

39. A zolyómmegyei róm. kath. tanítóegyesület; képv. Pnéhy József.

40. Az újvidék-palánkai róm. kath. tanítóegylet; képv. Berencz Mihály.

41. Az ecseghe-hatvani róm. kath. tanítóegylet; képv. Gáspár József.

42. Az újhelyvidéki róm. kath. tanítóegyesület; képv. Mészáros Gyula.

43. A rozsnó egyhm. róm. kath. tanítóegyesület; képv. Tóth Géza és Litkey Menyhért.

44. A lipótmezei róm. kath. tanító-egyesület képv. Mondik Endre.

45. A szatmári egyhm. róm. kath. tanítóegylet képv. Mondik Endre.

46. A békés és délbiharmegyei róm. kath. tanítóegylet képv. Székely Lajos.

47. A bács-kulavidéki róm. kath. tanítóegylet; képv. Sréh Pál.

48. A munkácsvidéki gör. kath. kántortanítók képv. Leviczky Emil és még később megválasztandó 5 képviselő.

49. A balassagyarmat-vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete szécsényi köre; képv. Kapás József.

50. A léva-vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete; képv. Svarba Endre.

51. A dunaszerdahelyi róm. kath. tanítói kör; képv. Glöckel Ignác, Réffy Ignác és Horváth Dezső.

52. A námesztó-vidéki róm. kath. tanítóegylet; képv. Klochány Nándor.

53. A kismarton-vidéki róm. kath. tanítóegylet; képv. Kuzmits Endre.

54. A trsztena-vidéki róm. kath. tanítóegylet; képv. Knofál József.

55. A lubló-vidéki róm. kath. tanítóegylet; képv. Hufnagel Gyula.

56. A nyitrai róm. kath. tanítók egyesülete; képv. Paska István.

57. A poprádvidéki róm. kath. tanítóegylet; képv. Rónai László.

58. A nagyváradai lat. szert. egyházmegye; képv. az egyházmegyei főtanfelügyelőn kívül Heilinger József, Serly Viktor, Stark Gyula, Szamborovszky Rezső és Székely Lajos.

59. A nagyvarosi róm. kath. tanítói kör; képv. Heyer József.

Kérelem a magyarországi kath. tanítók III. egyetemes nagygyűléséhez a felekezeti kántortanítók nyugdíjügyében.
Ha a kor követelményeinek megfelelően a felekezeti kántortanítók sajnos még talán jó ideig nem fogják munkájuk arányában megérdemelt anyagi körülményeik méltányos megoldását elérni, habár erkölcsileg úgy a haza, mint az egyház javát előmozdító munkálkodásuk számottevő rugójaként általában elismerve fontos szerep be-

töltésére vannak hivatva; akkor minden illetékes forum, de különösen az országos katolikus tanügyi bizottság lépjen erkölcsi befolyásával ama komoly cselekvési térre, hogy az egyetlen anyagi helyzetű felekezeti kántortanítók jogos és méltányos, de egyenlő ellátásban részesüljenek akkor, mikor a pihenés korszaka áll be.

Mert mikép egyeztethető össze nyugodt lelkiismerettel azon visszás állapot a mai előrehaladott korban, hogy egy és ugyanazon munkát ugyanannyi ideig nagy buzgalommal teljesítő két kántortanítónál a nyugdíj ilyenformán nyer megoldást: t. i. az egyik kap 1600 korona nyugdíjat, a másik pedig 660 koronát: vagy amelyik kántortanító 20—30 hold földet kap és kataszterjövédelmet alapul véve az összes korpótlekkel 40 évi szolgálat után 900 koronával nyugdíjaztatik, míg az osztálytanító ugyanannyi idő alatt 1300 korona nyugdíjigénnyel bír. Visszatérve 20—30 holdat élvező kántortanítóra még megemlítendőnek tartom, hogy a nyugdíjigénye kataszter értékileg állapítatik meg, de amely tanító a gabonajárandóságot élvezi, ott a tízévi átlagos gabonaár szolgál a nyugdíjigény megállapítására, holott az előbbi talán mégégyszer annyi gabonával élvezi Isten áldását és ekkép a nyugdíjigény megállapításánál 400—500 korona különbözet áll be a 20—30 vagy még több holdat bíró kántortanító hátrányára.

Teljes bizalommal terjesztem 10.000 kántortanító nevében azon kérelmet, hogy a mélyen tisztelt országos katolikus tanügyi bizottság bölcs belátása szerint halaszthatatlanul sziveskedjék odahatni, hogy az összes magyarországi felekezeti tanítók nyugdíjigénye 1200 koronában állapíttassék meg, melyhez az esedékes korpótlek hozzászámítatván minden tanítónak 40 évi szolgálat után 1700 korona nyugdíja legyen. E kérelem méltányosság és igazság szempontjából jogos is. Pénzügyi tekintetben semmi akadály sem merülhet fel, mert hisz minden tanító nyugdíjjaruléka emelkedik és ha a községek jegyzőnyugdíjra 60—80 koronát fizetnek évente, akkor a tanító javára országosan szintén emelhető a községek által fizetendő évi 24 korona járandóság.

Nem csalódom úgy hiszem, hogy ezuttal 10.000 kántortanító panaszát mondtam el és egyuttal helyesen cselekedtem, hogy a kántortanítók sérelmes nyugdíjügye orvoslására szót emeltem.

Kiváló tisztelettel a magyaróvárvidéki róm. kath. néptanítóegylet képviselője

Lébeny, 1906. aug. 18.

Gruber Károly, egys. jegyző, k. tanító.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Határidő változtatás. A magyarországi kath. tanítók III. nagygyűlése határnapjának megváltoztatása alkalmából a nem tisztán magyar tannyelvű kath. elemi iskoláink részére kidolgozandó tanításterv ügyében kiküldött bizottság augusztus 24-ére kitűzött ülésének határnapját — a helynek érintetlenül hagyásával — közkívánságra ezennel augusztus hó 26-ának délutáni 3 órájára tűzöm ki. Korponán, 1906 aug. 12-én. *Machovich Izidor* s. k. apát, bizottsági elnök.

Tanítói orsz. kath. segélyalap, Árvaház és Tápintézet 1905. évi számadása. Kivonat a besztercebányai egyházmegye VII. körleveléből. A magyarországi lat. és gör. szert. kath. tanítók Segélyalapjának, Árvaházának és esetleg létesítendő Tápintézetének az egri főkapitán által kezelt vagyonáról szóló 1905. évi számadásból, a nevezett Segélyalaphoz ezen egyházmegyéhez tartozó tagjai részére tájékoztatásul, közlésem az alábbi rövid kivonatot, melyet az iskola-igazgató Lelkész urak tanítóikkal megismertetni sziveskedjenek. A) Az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap 1905. évi számadásának kivonata. Összes bevétel (elben a besztercebányai egyházmegye 173 K tagilletményei 20.304-84 K. Összes kiadás 14.622-26 K. 1906. évre átvendő készpénzmaradvány 5.682-58. Vagyonállás az 1905. év végén: I. Tőkében 188.202—K. Készpénzmaradvány 5.682-58 K. Összesen 193.884-58 K. B) A létesítendő róm.

kath. tanítói Árvaház: alappjáról szóló 1905. évi számadás kivonata. Összes bevétel 11.793.66 K. Összes kiadás 10.861.50 K. 1906. évre átviendő maradvány 992.16 K. Vagyoniállás az 1905. év végén: 1. Tőkében 99.908— K. 2. Készpénzmaradvány 992.16 K. Összesen 100.900.16 K. C) *A néhai létesítendő róm. kath. tanítói Tápióscsanak alappjáról szóló 1905. évi számadás kivonata.* Összes bevétel 1215.77 K. Összes kiadás 1147.20 K. 1906. évre átviendő maradvány 68.57 K. Vagyoniállás az 1905. év végén: 1. Tőke 2900— K. 2. Készpénzmaradvány 68.57 K. Összesen 2968.57 K. Garamszentkereszt. 1906. júl. 21.

Tanítók kötelességei szabatosan meghatározandók. Elég gyakori eset az, hogy egyes tanítók kötelességeik némelyikét teljesíteni vonakodnak azért, mert azokról állásuk elfoglalása idején tudomásuk nem volt. Mint-hogy az ily esetek a lelkes és tanító közötti egyetértést, az oktatásügy kárára, természetesen megzavarták, sőt nem ritkán az egyházközségek békéjét is megbontják; másfelől pedig az egyes tanítók összes kötelemeit a szokásos pályázati hirdetményekben részletezni, már a nagyobb költségek miatt is, sokszor alig lehetséges: ennél fogva hasonló viszáltyoknak a jövőre nézve elejét veendő, ezenel rendeltem, hogy a tanítók megválasztása alkalmával az iskolaszékek, a választási jegyzőkönyv esatolmányaul, ezentúl oly díjlevelet állítsanak ki az illető megválasztott részére, melyben a betöltendő állás jövedelmei kivül, az arval járó összes kötelességek is pontosan és részletesen felsorolva legyenek. E díjlevelnek három eredeti példányát a választás jegyzőkönyvével együtt az egyházmegyei hatósághoz kellend betérjeszteni, illetve főpásztori jóváhagyás után a megválasztott tanítóval hiteles másolatban idejekorán közölni. — Önként értetik, hogy az ily díjlevelek a tanítók hátrányára csak az ő beleegyezésükkel s egyáltalában csakis az egyházmegyei hatóság engedélyével lesznek megváltoztathatók. Garamszentkereszt, 1906. aug. 1.

A Szent-István-Társulat gyűjtőivei szétküldetnek. A Szent-István-Társulat által pártoló tagok gyűjtése céljából kibocsátott ivatek jelen körlevélhez esatoltan az egyházmegye t. Papságának szétküldöm. A Társulat magasztos céljának közismert volta egyrésztől, de másrésztől a t. Papságának a hazafias és katolikus szellemű kulturális intézmények felkarolásában mindenkor tanúsított készsége minden további felesleges buzdítás nélkül is biztosít a Társulat minél szélesebb körű pártolása érdekében kívánatos közreműködés sikeréről. Kelt Szatmár-Németiben, 1906. július 6.

EGYESÜLETI ÉLET.

A rozsnyóegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület f. hó 7—8-an Losoncon tartotta évi közgyűlését, melyből táviratilag üdvözölte gr. *Apponyi* Albert kultuszminisztert és az egyházmegye pü. pöket. — Napirenden kívül *szórá tette s felháborodással elítélte a «Tanítók Szava» című tanügyi lapot, mely sípeki Balázs Lajos megyés püspök ír óméltóságát a divény orosz-i fegyelmi ügyből kifolyólag oly durván és méltatlanul meghurcolta.* A folyó ügyek után kiosztattak a pályadíjak, melyek közül első *Tóth Géza*, az egyesület világi elnöke, másikat *Rehák Ede*, losonci tanító nyerte. A kötelezett dolgozatok között is sok magas színvonalon állott talált a bíráló bizottság. Kar, hogy ezek közzétételére kiesiny a hivatalos lapunk. Az országos kongresszuson való képviselőre *Tóth Gézát* az egyházmegyei hatóság, *Litkey Menyhértet* az egyesület költségén küldi ki a közgyűlés. A hároméves turnus betelével a lemondott tisztikart egyhangulag, változatlanul újra nagy lelkesedéssel megválasztották. Különösen az egyesület nagyérdemű elnökét vették körül nagy szeretettel s résziesítették méltó óvacióban. A közebed délután 2 órakor volt, mely alatt a zöld asztalnál félbenmaradt magasztos ügybuzgalom méltó befejezést nyert ngos *Marró Géza*, apátkanonok, főtanfelügyelő úrnak az esztergomi tanítói árvaházra tett 50 kor. adományával, melyet a lelkes asztaltársaság gyűjtés útján 105 koronára egészített ki. *Isten bő áldása jutalmazza nemes áldozatkészségeért a mi*

szeretve tisztelt főtanfelügyelőnket! (Litkey Menyhért, egyesületi főjegyző.)

Tanítógyűlés. A «Léva és vidéke róm. kath. tanítóegyesület *verebélyi köre»* június hó 18-án Verebélyen tartotta ez évi rendes gyűlését. A gyűlést megelőzőleg *Kraffszky József* tanfelügyelő-esperes gyászmisét mondott a kör elhunyt pénztárosa, néhai *Beluch Antal* bars-bessei kántortanító lelkiüdvéért. A gyászszertartás alatt a kör tagok *Stöcker* Sándor verebélyi kántortanító vezetésével énekeltek. A gyűlésen *Veszely István* körelnök néhai *Kvassay* István, volt zseméri plébános és a Léva vidéki kör elnöke emlékének szentelte a megnyitó beszédet. Ez után az elnök tevékenyebb munkásságra szóította fel körtársait. Majd *Stöcker* Sándor phonomimikai tanítása következett, a tanításert a kör gyűlés köszönetét fejezte ki *Stöckernek*, *Bárczi* Gusztáv melleki kántortanító munkáját pályadíjjal jutalmazta. Felolvasást tartottak: *Partli* Lajos és *Somogyi* Aladar, utóbbi a dal- és játékról értekezett. Somogyi értekezése fölött élénk vita folyt. A tisztviselői kör következőké alakult: Elnök: *Veszely István*, alelnök: *Kántor* István, pénztáros: *Bárczi* Gusztáv, jegyző: *Somogyi* Aladar, könyvtáros: *Stöcker* Sándor. Végül a kör gyűlés az Esztergomban föllalítandó tanítói árvaház javára 50 koronát szavazott meg, valamint az ugyanottani segítőegyesület 50 koronás alapító tagjainak sorába lépett, s utasította a pénztárost az adományok elküldésére. *Bárczi* Gusztáv jegyzője.

IRODALOM.

Az új katekizmusok. A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: Tisztelettel értesitem az érdeklődő közönséget, hogy az átdolgozott katekizmusok kétféle kiadása fog még e hó folyamán a Szent-István-Társulatnál az esztergomi főegyházmegyei hatóság engedelmével megjelenni: a *Római katolikus elemi katekizmus a biblia elemeivel* az elemi népiskolák II. osztálya részére, színesen illusztrálva (kötte ára 50 fillér) és a *Római katolikus kis katekizmus* az elemi népiskolák első osztálya részére, illusztrációkkal (kötte ára 56 fillér). Az utóbbi nézetem szerint a középiskolák többi osztályában is meg fog felelni, legalább is addig, míg a szintén elkészült *Nagyobb katekizmus* meg fog jelenhetni. A Szent-István-Társulat kiadóhivatala (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) szívesen veszi, ha a megrendelések már most megtörténnek, hogy a szükséges példányszámról tájékozást szerezhessen. Kérem a katolikus lapokat e sorok szíves átvételére. Budapest, 1906. augusztus 12. *Pokorny Emanuel*, az országos katekizmus-bizottság előadója.

VEGYESEK.

Sujánszky Antal. A nagy költőlélek, Krisztusnak igazi szolgája, Sujánszky v. püspök, esztergomi nagyprépost f. hó 13-án elhunyt. Egész élete a népnek, az igaznak, az igazi keresztény szeretetnek megtestesítésében való fáradozás. Mint költő a hitnek és a hazaszeretnek szárnyain hirdeti a költői lélek igazságait, szépségeit. Szó teljes értelmében költő, ki fenkölt idealizmusból ír, hogy szavaiból ifjú és agg a legtisztább eszményi élethez merítsen éltető erőt. Mint pap szükséggel szolgálja Isten és jótékony lelke örül, ha nagy és nemes dolgokra anyagi áldozatot is nyujthat. Így juttatott a komáromi róm. kath. iskolának 20 ezer, a kath. tanítóknak meg 10 ezer koronát. Jótékony alapítványai és adományai meghaladják a 150 ezer koronát. Mindnyájunk halája kísérje sirjába, az ő. v. f. n.

Az érdem jutalma. A következő sorokat vettük: *Pacsirtának*, aranyszájának becézgetik közvetlen ismerősei *Nagy József* németi kántortanító kartársunkat, akinek tollából többször volt szerencsénk a «Népevelők»-ben is olvasni kellemes, jóízű csevegéseket. Szeretik, tisztelik, becsülik őt, a kedves modoru «Jóska bácsit» nemcsak

kartá-
tagja.
Jóská-
vonul-
levele-
tetele-
lás-
hó 21-
tőzta-
nevel-
tanító-
Midő-
ama f-
ég U-
éivez-
A kir-
kir. s-
kat, h-
ből k-
alkal-
meg-
tová-
érdek-
T-
felhiv-
lombó-
javítá-
ország-
sát, s-
végző-
kirtar-
vetés-
évi. N-
felelk-
pedig-
nemze-
és ig-
kezem-
feljaj-
jogos-
nek, a-
tanító-
kérne-
kezet-
elbánc-
a képz-
kül m-
tésznel-
Mi ne-
oly me-
ezerer-
magas-
nagy-
mind-
közszé-
miért-
Miért-
tatású-
Jóka-
való j-
évi kö-
den ad-
nak —
óhajai-
helyze-
galma-
nagyoi-
nak az-
mezni-
újólá-
gassák-
mozga-
meink-
kell. L-
Ac-
a köve-

kartársai, hanem kivétel nélkül a társadalom minden tagja. Plébánosai pedig büszkén emlegették az ő kedves Jósákjukat. 34 évi tanítói munkáldok után nyugalomba vonul. Ez alkalommal az alább szöszzerint közölt tartalmu levelet kapta Nógrád megye kir. tanfelügyelőjétől: «Tekintetes Nagy József róm. kath. tanító úrnak Nemti. A válás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr f. évi július hó 21-én 5954. szám alatt kelt rendeletével megbizni méltóztatott, hogy nyugalomba vonulása alkalmával a népnevelői pályán kifejtett buzgó és sikeres működéséért t. tanító úrnak ő nagyméltósága elismerését tolmácsoljam. Midőn azt szives örömet tesztem, el nem mulaszthatom ama forró óhajomnak kifejezést adni, miként engedné az ég Ura, hogy a rászolgált nyugalmat jó erőben sokáig élvezhesse. Balassagyarmat, 1906. évi augusztus hó 1-én. A kir. tanfelügyelő szabadságon: *Várhelyi* György s. k. kir. s. tanfelügyelő». Becsüljük meg egymást s önmagunkat, hogy mások is megbecsüljenek munket. Öszinte szívből köszöntjük érdemes kartársunkat nyugalomba lépése alkalmából s csak egyet kérünk Istentől, hogy nyugodtan, megelégedés között töltse a pihenés éveit, ne feledkezzék meg kartársairól, ne tegye le a tollat kezéből, küzdjön továbbra is a tanítótság társadalmi, erkölcsi és anyagi érdekeiért a régi lelkesedéssel.

Tette fel. Az «Állami tanítók Országos Egyesülete» felhívást bocsátott ki az állami tanítókhöz abból az alkalmából, hogy az idei költségvetésből kimaradt az ő fizetés-javításuk. Kéri őket, hogy küldöttséggel keressék meg az országos képviselőket s kérjék tőlük igaz ügyük támogatását, sérelmeik orvoslását. A felhívás a következő sorokkal végződik: «Ügyünket és helyzetünk javítását nem lankadó kitartással szorgalmazzuk, nehogy az 1907. évi költségvetés is olyan meglepetés legyen számunkra, mint az ez évi. Nem hisszük, hogy a nemzet igaz és hű fiairól megfélekedezék. Öt ezer állami tanítóhoz s annak nevében pedig a nemzet törvényhozásához, minisztereinkhez s a nemzethez intézzük kérelmünket. Jogot, méltányosságot és igazságot eljárást kérünk.» Ezen közlemény adta kezembe a tollat. Nem állítom azt, hogy az állami tanítók felajdulása a legutóbbi költségvetéssel szemben nem jogos, mert a képzettséggel, mit a tanítóktól megkövetelnek, a díjazás nem áll arányban. De ha már az állami tanítók is jogot, méltányosságot és igazságot elbánást kérnek, mennyivel nagyobb energiával kell nekünk, felekezeti (kath.) tanítóknak a méltányosságot és igazságot elbánást kérni. Követelnünk különösen azt, hogy ha már a képzettséget egyaránt megköveteli az állam kivétel nélkül minden egyes tanítótól, ne tegyen különbséget a fizetésnél. A felhívás ötezer állami tanítóról tesz említést. Mi nem ötezeren, hanem a községi tanítókat is, kik szintén oly mostoha gyermekei az államnak mint mi, huszonöt-ezeren vagyunk. Azt elismeri mind a társadalom, mind a magas kormány, hogy 1868. óta kulturális tekintetben nagy előhaladást tett az ország. Hát ezen előhaladást mind az állami tanítók hozták létre, nekünk kath. vagy községi tanítóknak nincs részünk benne? Ha igen, akkor miért tesz különbséget állami és felekezeti tanítók között? Miért különösen fizetés tekintetében? A legutóbbi közoktatásügyi költségvetési vitánál jóakaratot tapasztaltunk. Jóakaratot igen, mert jelenlegi miniszterünknek irántunk való jóakarátában egyikünk sem kételkedik. Azért a jövő évi költségvetés benyújtásáig ragadjunk meg mi is minden alkalmat. Gyülesein — melyek még hátra vannak — hangoztassuk mindegyre sérelmeinket és jogos óhajainkat. A sajtóban tartuk felszinen panaszainkat, helyzetünk javítását mi is nem lankadó kitartással szorgalmazzuk, nehogy az 1907. évi költségvetés nekünk még nagyobb meglepetés legyen, mint volt az állami tanítóknak az 1906. évi. Kérvényeinkkel ne szünjünk meg kérelmezni minisztereinket, kerületünk országos képviselőit újólág felkérni, hogy annak idején felszólalásaikkal támogassák igazainkat. Nem hiszem, hogy ha ily nagy mérvű mozgalmat fejtünk ki igazságot ügyünk érdekében, sérelmeink orvoslást ne nyerjenek, mert az igazságnak győzni kell. Lendva akos, *Veér Lajos*.

Adományok a kath. tanító árvaházra. Legujabban a következők adakoztak: Dr. Várossy Gyula kalocsai érsek

2000 kor., Bende Imre nyitrai püspök, dr. Csernoch János praelátus 200—200 kor., Bajóth vidéki róm. kath. Tanítóegylet 100 kor., Köpe Viktor gyűjtése Budapest 28 kor., Magyar Államvasutak Takaré- és segélyszövetkezet, Komora János esperes lelkész Ruttká 10—10 kor., Nikolényi Károly gyűjtése Udvard 8-70 fill., Csulák Lajos lelkész gyűjtése Ólehota 5-40 fill., Székesváry Imre lelkész Kőbölkut, Nagy-Károly városa 5—5 kor., Néveny Endre tanító gyűjtése Dunaföldvár 3-90 fill., Marlon Dénes tanító gyűjtése Örvényes 3 kor., Horváth Janka Egreskátá 2-90 fill., Ribóvicz András lelkész Gara 2-20 fill., S ampay János főtanító Kőbölkut, Székesváry Erzsébet tanító Kőbölkut, Ács István lelkész Domáháza, Zeller Elemér gyógyszerész Vágsellye, Péter József tanító Vágsellye, Mátéffy Vilma tanító Vágsellye, Czeller Alajos számtiszt Vágsellye, Janics Ferenc lelkész Vágkirályfa, Mészáros Ferenc Bajes, Zsebők Mária Bajes, Maczán Lajos Bajes, Pasztorek Gáspár Haraszt, Kautnyi Anna Haraszt 2—2 kor., Darányi Ferenc Jászberény, Kovács István kántortanító Vágkirályfa, Kovács Etelka tanító Vágkirályfa, Jónásné Poór Ilona tanító Vágkirályfa, Folkmanné övönő Vágkirályfa, Janits Alajos tanító Farkasd, Major Ferenc Bajes, Práznovszky N. Bajes, Zebóczy Márton Bajes, Sümegh Ferenc Bajes, Lasztovicska Ferenc Bajes, R. Jozefa Bajes, Mihók Gyula Bajes, Nagy Imre Bajes, Hevák István Bajes, Erdélyi Ferenc Bajes, Tar István Bajes, Gaszaro-vics István Bajes, Bagin István Haraszt, Galbicsék János Haraszt, Tyukos Ferenc Haraszt, Fejes István Haraszt, Bartos Ferenc Haraszt, Horváth Mária tanító Balatonszőlős, Gajdár István tanító Kőbölkut, Kilberta Mihály Mozsor, Balogh István Mozsor, Láng Ernő lelkész Ásvány, Fridli János főtanító Ásvány, Vránsevics Anna tanító Ásvány, Kiszling Pál tanító Aszófő, Thury Géza tanító Balatonudvari 1—1 kor., Erős Ferenc Haraszt 60 fill., Kelemen Gáspár Haraszt, Natovics Tóbiás Haraszt 50—50 fill., Rocska Manó Haraszt, Korskovics József Haraszt, Zsigó József Mihályvár 40—40 fill., Hóka József Mihályvár, Kollár János Mihályvár 30—30 fillér. (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

F. A. Levélben feleltünk. Bemutatjuk. — R. L. Beérkezett. Felhasználjuk. — K. F. Köszönjük a tudósítást. — M. V. Forduljon a Szent-István-Társulat könyvkereskedéséhez Bpest, IV., Keckeméti-utca 2. A «Nép-szövetség» szervezésére útmutatást nyer «A Keresztény Egyesületek Orsz. Szövetsége» irodájától Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — V. S. Áttettük az elnökséghez. — Sz. R. Köszönjük a szives tájékoztatást. — D. T. A részletes választ levélben küldtük el. — V. A. Ajánló sorokat irtunk. — Sz. J. Intézkedtünk. — R. J. Kiegészítő vizsgálatot tesz. — B. L. Az iroda intézkedik. — «Nesz-mélyi iskolaszék». A felekezeti tanítók fizetésének rendezéséről szóló 1893. évi törvény. Forduljanak a szolgabírói hivatalhoz, hogy utasítsa a jegyzőt a szükséges iratok kiadására. — V. L. Beérkezett. Köszönet. Örömmel fogadjuk. — Sz. R. A Tanács intézkedik. — L. M. Köszönet a tudósításért. — T. Beérkezett. — W. A. Köszönet. Közzétettük. — H. S., E. P., W. B., D. A. Előjegyeztük. — Többeknek. Az iskolai és ifjúsági könyvtárak jegyzékét és szervezeti szabályzatát megküldi a Szent-István-Társulat könyvkiadó-hivatala. Forduljanak e címhez egy levelező-lapon. — «Névtelen.» Levele aláírás nélkül érkezett s így a választ levélben nem küldhetjük. A fenti üzenetre felhívjuk szives figyelmét. — P. Gy. Indítványát a tételhez írásban is benyújthatja. — H. S. A beiratás idejét a tanítótestület és plébánizgató javaslatára az iskolaszék határozza meg. — K. J. Intézkedünk. — K. M. Igen, terhes munkát végeztünk: de örömmel tesszük azt. Ugy van, Isten segédelmével egyetértő lelkes tevékenység végtére is meghozza a kívánt eredményt. — «Erdeklődő.» A magyarországi kath. Iskolaegyesület ideiglenes tisztikarában az «Egyházi Közlöny» igen tisztelt szerkesztője a titkári tisztelet tölti be; innen is az az élénk érdeklődése az alakulóban levő egyesület iránt. Egyidejűleg levélben megkértük, hogy a fölterjesztett alapszabályoknak a belügyi kormány által

való megerősítését ő is szorgalmazni sziveskedjék. Ha az alapszabály beérkezik, a nagyfontosságú intézmény azonnal véglegesen megalakul. — **K. A.** Támogatni fogjuk. — «**Osztokodás**». Az új rendtartási szabályzat ha érvényre jut, akkor az osztokodás országosan egyformán fog történni: ezidőszert az egyházmegyékben követett szokás az irányadó. A kántori és tanítói jövedelem mint egységes tanítói fizetés veendő alapul. — **T.** A hozzászólásban jelzett összeg nem általánosan hangoztatott minimum. A képesített tanító annál többet érdemel. Maradjunk az elvi kijelentéseknél: a részletek megállapítása a törvényhozás joga. — **R. L.** Beérkezett. Felhasználjuk. — **F. A.** A VI. osztályú osztatlan iskolák használatára ajánljuk a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent Ember-féle Olvasó- és Tankönyvet, kath. népiskolák számára. Az új tantervnek teljesen megfelel. E könyv használata mellett egyéb más szaktankönyv fölösleges. Mutatványpéldányt készséggel küld a kiadó Szent-István-Társulat, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — **Sz. R.** Már értesítettük. — **R. J. A.** népiskola V—VI. osztályából átléphet a tanuló a polgari fiúiskola I. illetőleg II. osztályába, de félévnyi vizsgálatot köteles tenni. L. 1892. ápr. 5-én kelt 8359 sz. miniszteri rendeletet. — **V. A.** Személyesen megbeszéljük. Támogatni fogjuk. — **D. F.** Az elhunyt férj után az özvegy félévig élvezi az összes jövedelmeket, sőt a lakást is. Egyebekre levélben feleltünk. — **Sz. R.** Köszönet. — **P. B.** A kath. tanintézetek hivatalos könyvjegyzékét lapunk múlt számával megkapta. — **H. L.** Levélben feleltünk. — **F. J.** Forduljon a «Keresztény Egyesületek Orsz. Szövetségéhez» Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — **K. D.** A levél szerint jártunk el. — **Sch. J.** A múlt évi részletes lecketervet javíthat: sőt az a célja a részletes lecketervnek, hogy a tanító a vidék speciális viszonyainak megismerésével — a tanterv keretében — minél közelebb hozza az iskolát azon közvetlen szükségletekhez, amiket a község igényei támasztanak. Ezért nem vagyunk mi hivatottak, hogy a kath. tanítók kész lecketervekhez jussanak. A lecketervet minden tanító maga készítse el. Ez oly elemi feladat, amelyet az okl. tanítónak szakképzettsége alapján saját erejéből kell, hogy megoldja. Ezt a nevelés és oktatás életrevalósága követeli. — **E. E.** Figyelembe vesszük. — **Cs. A.** Köszönet az értesítésért.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A ratnóci (Nyitra vármegye) róm. kath. iskola tanítói állására pályázat hirdették. Javadalmazása terrányekben, készpénzben az államsegéllyel 800 kor. Lakása áll: 2 szoba, egy konyha, kamra, istálló. A róm. kath. iskolaszékre címzett folyamodványok *Fehérváry Kálmán* espereshez küldendők Hrádek, u. p. Kocsóc. Határidő *szept. 1.*, az állomás *szept. 16-án* foglalandó el. Kelt Hrádeken, 1906. aug. 13. *Fehérváry Kálmán* esperes-plébános. 325 2—2

Pályázat az **ürminci**, haláleset folytán megüresedett kántortanítói állomásra. Jövedelmei: I. Mint tanítónak: törzsfizetése 372 korona, 2. szegények tandija fejében 24 korona, 3. ismétlősök oktatásáért 20 korona, 4. tandíj fejében, 120 tanköteles után fejenként 320 korona — 384 korona. Összesen: 800 korona. A tandíjat a tankötelesek a beiratáskor fizetik, a többi a község pénztára. évnegyedenként előre. II. A kántor jövedelmei: 1. templomi pénztárból 4080 korona, 2. harangozásért a község pénztárából 46 korona, 3. alapítványi szentmisék

után 758 kor., 4. 7 hold szántóföld élvezete, amely föld a kántor erejével munkálendő: ennek egyenértéke 168 kor., 5. e címen N.-Dovorán és Csitár községek pénztárból hozzájárulnak 168 kor., 6. párbér megváltás címén Ürmincen 100 kor., 7. párbér megváltás címén N.-Dovoránban 60 kor., 9. párbér megváltás címén Csitáron 30 kor., 9. stóla-jövedelem 80 kor., 10. a n. bodoki uradalomtól természetben 80 kgr. buza és 160 kgr. rozs 3040 kor., 11. N.-Dovoránból 5 liba: egyenértéke 10 kor., 12. Sátoros ünnepeken az offerák 1/3 része 16 kor., 13. Házikert élvezetének egyenértéke 40 kor., 14. Kézi szentmisék után 40 kor. Összesen: 83678 fill. 15. Lakása természetben, padlózott 2 szoba, 1 konyha, 1 éléskamara, 1 istálló, 1 pince és 1 kocsiszin. 16. Mint tanító 3 és mint kántor szintén 3 öl kemény hasábfát kap, amelyet a hivek befuvároznak és ölebbe raknak. Ezen elválaszthatatlanul egyévé tartozó kántortanítói állásra róm. kath. okleveles, a zenében alaposan jártas, az ismétlő gazd. tanfolyam vezetésére képesített, a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bíró tanítók pályázhatnak. A kellően fölszerelt folyamodványok fűdő *Hollady Jenő* plébános és iskolaszéki elnök urhoz, Ürmincre (u. p. Nagytapolcsány) címzendők és pedig zárosan f. évi *szept. 14-ig*. A később érkezők nem fognak figyelembe vétetni. A választás, amelyhez a személyes megjelenés multhatatlanul szükséges, f. évi *szept. hó 15-én, d. e. 10 órakor* lesz megejtve s a megválasztott kántor azonnal tartozik állását elfoglalni. 341 1—1

Zsitvafödemesi (Nyitra megye) róm. kath. fiúiskolánál tanítói állásra. Javadalmazás: 2 szoba, zárt konyha, kamra, pince, istálló, fakamra, 700 □ öl kert, egy része faiskolául szolgál, melyet a tanító köteles kezelni. Községtől 600 korona, esetleg korpótlék, havi előleges részletben, 3 hold szántó, 2 hold rét (most volt bérletben 320 koronáért), szántó és rét körüli munkát a hivek végzik: kert helyett 1/2 hold szántó, esetleg 30 korona bérlet: 10 pozs. mérő rozs, 10 pozs. árpa, 8 méter tűzifa. Kötelessége a gyermekeket a templomba vezetni, a mindennapi és ismétlő iskolai tanulók tanításán kívül szorgalmi időben istentiszteletek alatt orgonálni szokásos díj ellenében, vasárnapi, ünnepi litániák alatt díj nélkül. Választás *szeptember 3-án*. Személyes jelentkezés szükséges. Állomás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék. Klacsánszky József* plébános. 351 1—1

Tvrdomeszticen (Nyitra m.) róm. kath. osztatlan népiskolánál pályázat hirdették. Jövedelme: Község pénztárából 160 kor., tankötelesek után a 4 össz. 230 kor., alapítvány 136 kor., föld haszonbérlete 50 kor. 800 koronáig való kiegészítésre államsegély kéremlevele van. Lakás áll: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra. Kellően fölszerelt kérvények *Markovics Ferenc* pléb. isksz. elnök Prasiera küldendők. Tannyelv magyar-tót. Féritanítók előnyben részesülnek. Pályázati határidő *szept. 8.* 353 1—2

Hidason (Pozsony m.) a róm. kath. népiskolánál a tanítónő betegség miatt jövő tanévre szabadságoltatván, egy helyettes tanerő kerestetik. Fizetés: 600 korona és butorozott lakás fűtéssel. Német nyelv megkívántatik. *Szept. 15-én* elfoglalandó állásra jelentkezhetnek okleveles tanítónők és tanítók. Cím: *Bognár Gergely* plébános, iskolaszéki elnök. 352 1—1

Pozsony-széleskúti (Pozsony m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus 31-ig* pályázat hirdették. A választás *szeptember 1-én* ejtetik meg. Jövedelme: két padlózott szoba, konyha, kamara, pince, istálló, szin, sertésólból 1 kat. hold 405 □ öl szántó, 1 kat. hold 174 □ öl kaszálórért, 69 □ öl káposztás, 387 □ öl kert, 16 pozs. mérő rozs, 36 ürméter tűzifa beszállítva, stóla-jövedelem 80 kor., alapítványok után 14 kor., községtől 600 kor. Tannyelv: tót-magyar. Az állomás azonnal elfoglalandó. Folyamodványok *Szűcs János* plébánoshoz Pozsony-Széleskútra intézendők. 348 1—1

Rétság (Nógrád megye) községben ujjonnan szervezett tanítói állásra pályázat hirdették. Csak okleveles róm. kath. nőtanítók pályázhatnak. Javadalom: évi 800 kor. (700 kor. államsegély) készpénzfizetés, természetbeni lakás. (Az iskolaház felépítéseig lakásról gondoskodva lesz.) Kötelessége: mindennapi és ismétlőiskolások ok-

fatás
elfog
Feren
nyujt

A
folytá
tanító
havi
leges
pénz
válas
tölt s
előlé
esetl
délke
besz
A sza
szept
san f
válas
októb
előny
vils C

B
resün
Kötel
plomb
s mel
akar

D
milag
másra
Bars
A
népis
pályá
800 k
vány
cimér
Maye
A
16i ál
koron
Jósey

A
iskolá
400 k
8 mé
konyh
és kis
tése
szüks
tasok
róm.
hárdt

A
folytá
hirdet
ben,
iskola
mara,
vezet
gyerm
levél
szept.
rót, 1
Ince

fatása, a női kézimunkára való tanítás. Az állás azonnal elfoglalható. Kellően felszerelt kérvények fű. *Vimmer Ferenc* hitközségi gondnokság elnökehez 1906. szept. 15-ig nyújtandók be, mely napon a választás megejrtetik.

358 1—1

Egri érseki megye

A nyíregyházi róm. kath. iskolaszék nyugdíjazás folytán megüresedett elemi iskolai III. díjosztályu rendes tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás előleges havi részletekben évi 800 korona fizetés, ugyancsak előleges negyedévi részletekben esedékes 280 korona lakáspénz és az államtól törvényes ötödéves korpótlek. A megválasztott ezen állásából üresedés esetén sikeresen eltöltött szolgálata után a II. s innen az I. díjosztályu állásba előléphet. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályt esetleg osztálycsoportot se mellett az ismétlőiskolai növendékeket a törvényben előirt heti óraszámban az iskola megszervezeti szabályzata szerint nevelni és oktatni. A szabály szerint felszerelt kérvény alulirothoz 1906. szeptember 15-ig adandó be. Későn érkező vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. A megválasztott egyházfőhatósági jóváhagyás után állását ez év október 1-én elfoglalni köteles. Személyes jelentkezés előnyös. A megválasztott utiköltsége fedezve lesz. *Petrovits Gyula* apát plébános, iskolaszéki elnök. 340 1—1

Besenyőtelekre a róm. kath. iskolához tanítót keresünk. Javadalma : évi 800 korona és tisztességes lakás. Kötelessége az I. osztályt tanítani, növendékeit a templomba vezetni s ott rájuk felügyelni. Előnyben részesül s mellékjövedelemre számíthat, ki a kántorságban tud és akar segíteni. Határidő szept. 2. *Iskolaszék.* 360 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Dallosi róm. kath. 800 korona javadalmazásu, államilag (594 korona) segélyezett tót-magyar tannyelvű állomásra szeptember hó 2-ig pályázatot hirdet az *iskolaszék.* Bars m. Karvaly. 338 1—1

A **handlovai** (Nyitra vm.) róm. kath. felsővégi elemi népiskolában megüresedett tanítói állásra szeptember 1-ig pályázatot hirdettek. Javadalmazása a községi pénztárból 800 kor., természetbeni lakás és konyhakert. Folyamodványok *Czeizel László* esperes-plébános iskolaszéki elnök címére küldendők, az iskolaszéki elnök megbízásából *Mayer János* iskolaszéki jegyző. 337 1—1

A **garampéterii és jecenyei** róm. kath. másodtanítói állomásokra pályázatot hirdettek. Fizetés évi 800—800 korona és lakás. Folyamodványok szept. 2-ig *Hyross József* esperes-plébánoshoz Garampéteribe küldendők. 336 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **nagykomlói** két tanítóval bíró róm. kath. népiskolánál az I. osztály tanítói állása betöltendő. Fizetése : 400 kor. készpénz, 30 pozsonyi mérő buza, 2 öl szalma, 8 méter tűzifa, 10 korona irodaátalány, két szobából, konyhából, kamrából és padlásból álló természetbeni lakás és kis házikert. Kötelessége : I—II—III. osztályok vezetése, ismétlősök oktatása, tornát tanítani és a kántort szükség esetén kisegíteni, miért is a kántoriakban jártasok előnyben részesülnek. Kérvények szept. 14-ig a róm. kath. iskolaszék címére küldendők. *Schilling Gebhardt* plébános. 356 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **baróti** róm. kath. elemi népiskolánál lemondás folytán üresedésben levő tanítónői állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelme 800 korona havi előleges részletekben, 16 korona kertilletmény, természetbeni lakás az iskolaépületben nyugati végén, egy szoba, konyha és kamara. Kötelessége : a III., IV., V., VI. leányosztály önálló vezetése s isteni tisztelet és körmenetek alkalmával a gyermekekre való felügyelet. Pályázni szándékozók oklevél és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérésüket szept. 8-ig az iskolaszék elnökségéhez adhatják be. Barót, 1906. aug. 21. *Máthé István*, esperes-plébános, elnök. *Incze Gyula*, egyh. jegyző. 365 1—1

Győri püspöki megye.

A nyugdíjbalépés folytán üresedésbe jött **gátai** (Moston m.) róm. kath. kántortanítói állásra f. é. szeptember hó 10-ig pályázatot hirdettek. Ezen magyar, horvát, német tannyelvű állás javadalmazása a következő : 1. A községi pénztárból 365 kor. 36 fillér ; 2. a községi pénztárból (két szekér széna és két szekér szalma fejében) 64 kor. ; 3. a községtől öt öl keményfa és 200 puha rőzse a házhoz szállítva. Értéke 190 kor. ; 4. hat hold szántóföld ; a megmunkáltatása a tanítót illeti. Évi haszonértéke : 140 kor. ; 5. collectura fejében a gazdaktól 39 mérő roz. értéke 228 kor. ; 6. collectura fejében az uradalomtól 10-50 hl. roz. ; értéke 100 kor. ; 7. collectura fejében az uradalomtól készpénzben 35 kor. 20 fillér ; 8. orgonistadíj a templompénztártól 15 kor. 40 fillér ; 9. alapítványi misék után 76 kor. 60 fill. ; 10. stola : nagytemetés után 2 kor. 20 fill., kis temetés után 1 kor. 10 fill., esketés után 2 kor. 40 fill., keresztség után 40 fill., koporsós gyászmise után 2 kor., énekes mise után 1 kor. Összesen körülbelül 100 kor. 11. Lakás : három utcára szülő szoba, egy hátsó szoba, egy konyha, egy éléskamra, egy fakamra, egy pince, egy istálló és 400 □-ból álló konyhakert. A pályázati kérvények kellően felszerelve és a gátai róm. kath. isk.-székhez címezve, a kitűzött hatánapig ft. dr. Hahnenkamp Sándor kerületi esperes, védenyi plébános úrnál nyújtandók be. Gáta, 1906 augusztus hó 15. *Lécay Pál*, plébános, iskolaszéki ülnök. 332 2—2

Nagyecsre sürgősen nőtanítót keresünk. Fizetése : 820 korona, butorozott szoba. Kérvények az *iskolaszék elnöke*hez intézendők. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. 339 1—1

Kassai egyházmegye.

Szakaly (Abauj-Torna m.) főközségben a róm. kath. kántor-tanítói állás szept. hó 10-én pályázatot utján fog betölteni. Javadalmazása : 10¹/₄ kat. hold szántóföld egy tóban ; 580 kor. készpénz a hitközségtől ; 6¹/₂ köböl rozspárber ; 120 kor. stólából és misékért ; 12 méter tűzifa, melyből az iskola is tütenő. Tannyelv : magyar, de a tótnak ismerete szükséges. Az állomás szept. 15-én elfoglalható s pályázók okmányait alulirothoz küldjék be. Enyicke, 1906 aug. 19. *Tomcskó Alajos* prépost, iskolaszéki elnök. 345 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Pályázatot a **berettyó-újfalusi** ujonnan rendszeresített róm. kath. kántortanítói állomásra. Javadalmazását képezi több forrásból 700 korona készpénz, az egyházi ténykedések után járó szabályszerű stólailletmény, lakása az új iskolaépületben két tágas szoba megfelelő mellékhelyiségekkel és kerttel. Akik ez állást elnyerni óhajtják keresztes levelelükkel, tanképsítő oklevelükkel és szolgálati bizonyítványukkal felszerelt folyamodványukat a nevezett község róm. kath. *Iskolaszékéhez* intézve folyó évi szept. 1-ig juttassák a plébániahivatalra. A választás ideje szeptember 6. délelőtt 10 óra, amikor a kántori próba fog megtartatni, miért személyes megjelenés kívánatos. A megválasztott állását köteles azonnal elfoglalni. 347 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Dunajó (Trencsén m.) róm. kath. népiskolánál egy tanítónői állásra pályázatot hirdettek. Fizetése : 800 kor., lakás és fűtés. Tót nyelv bírása szükséges, pályázati határidő szept. 10. Felszerelt kérvények *Czivány Károly* iskolaszéki elnöknek, Ochodnicára küldendők. 361 1—1

Pécsi egyházmegye.

Pécsarányosra róm. kath. helyettes tanító kerestetik, fizetés mosáson és ágyneműn kívül teljes ellátás és havonkint 20 korona. Megkeresések *Hartmann Antal* tanítóhoz intézendők Pécsarányos Baranya m., p. Pellérd. 313 2—2

Pályázatot a **jágonaki** róm. kath. oszt. tanítói állásra. Javadalma : butorozatlan szoba, 800 korona készpénz.

Kötelessége: egyik teremben tanítani, kántoriakban segíteni. Tannyelv magyar, de a németajkiak nemetül is tanítandók írni, olvasni. Folyamodványok *augusztus 31-ig* Magyarországra (Baranya vm.) *esperesi hivatalhoz* küldendők. 342 1—1

A baranya-felsőmindszenti plébániához tartozó Gyümölcsény főkköztség róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: Terményekben és készpénzben 983 kor. 22 fill. Tannyelv magyar. Pályázni lehet *február 1-ig aug. hó végéig*. Csakis okleveles tanítók pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. A kérvények a baranyafelsőmindszenti iskolaszék elnökehez, főt. *Melgyesy Ede* plébános úrhoz intézendők. 350 1—1

Az *abaligeti* kántortanítóságra pályázatot hirdet *f. hó végéig*. Jövedelme: lakás, 700 kor. készpénz, 13 hold föld, 6 öl fa, minden tanuló után 1 kor. 20 fillér és stóla. *Köpöri Gyula* (szász. elnök. 359 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Az *osgyáni* róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma: 1. 12 holdnyi föld, jelenleg 500 korona bérleten, 120 kor. munkaváltság, pároktól 15 úter buza és 20 fillér, mi a stólaival 211 kor. 20 fillérre, a tándi 278 koronára, 20-5 m² tűzifa 82 koronára van felvéve a hivatalos összeírás szerint. A tisztán tanítói fizetésbe 440 kor. 88 fillér van felszámítva, mely összeg 800 koronára államségéllyel egészítették ki. 2. Van ketszobás lakás, konyha, éléskamra, sertésöl és kert. Személyes megjelenés kívántatik *augusztus 29-én* délelőtt 9 órakor. Felszerelt kérvények f. *Bonyó József* egyh. ker. tanfelügyelőhöz Guszona (Gömör m.) u. p. Osgyán küldendők. Pályázati költség nem számítható. 290 2—2

A *putnoki* (Gömör megye) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetetik. Jövedelme: Tandijból 100 kor. Fapénz címén az iskolapénztárból 100 kor. Temetési stóla körülbelül 200 kor. Körülbelül 60 köből gabona párber 12 kor., összesen 720 kor. Párberpénz vékanként 60 fill., összesen 164 kor. Mái róm. kath. egyháztól párberváltság 20 kor. Egy kaszás rét, kataszteri bécső szerint 10 kor. 68 fill. 3 szobás lakás, előszoba, éléstár, konyha, istálló, kamra, pince és kis kert. Pályázati határidő *szept. 1.* Személyes megjelenés kívántatik. Kellően felszerelt kérvények *Liptay Arnold* esp.-plébánoshoz Putnokra küldendők. 346 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Kislangra az alakuló hitközséghez két okleveles, kath. néptelen és a kántoratusban jártas egyént öhajtok alkalmazni. Fizetés: évi 800 korona előleges havi részletekben, egynek-egynek évi 50 korona fűtőpénz, lakásul egy közbős szoba. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályt tanítani, az ismételőket szintén felváltva, ezenkívül a plébános utasítása szerint a kántort kisegíteni. Állás feltétlen ideiglenes, egy évre szól. Folyamodások legkésőbb *szeptember 15-ig* hozzám intézendők, címezve gróf *Zichy János*-ra. Kinevezés után állás rögtön elfoglalandó. Káloz, Fejér megye, posta helyben. *Radnóch Imre* plébános. 354 1—3

Pályázathirdetés az *előszállási* róm. kath. elemi tanviskolánál heteltendő tanítónói állomásra. Helymények: 1. Évi 728 kor. készpénz, mely negyedévi részletekben előlegesen fizetetik. 2. A törvényileg szabályozott ötödéves potlék. 3. Az iskolaépületben elkülönített ketszobás lakás a szükséges mellékhelyiségekkel s 300 öl konyhakert, melyeknek értéke 120 K. 4. Saját használatára tűz ut. tűzifa. A pályázók nagyszázas *Vojda Ödön* zirci apát úrhoz címzede folyamodványukhoz mellékeljék *a)* keresztes kivonatukat, *b)* képesítő oklevelüket, *c)* eddigi működésükről szóló bizonyítványukat, *d)* orvosi bizonyítványt, *e)* erkölcsi bizonyítványt az illetékes plébániahivataltól. Mndezen eredeti, vagy hitelesített másolatukiratokat legkésőbb *f. é. szept. 9-ig* alulírottához (Előszállás, Fejér vármegye) küldjék meg. A kinevezendő tanítónó állását *f. é. szeptember 25-ikén* tartozik elfoglalni. *Mészáros Amand* h. pléb. isk. igazgató. 357 1—1

Szepesi püspöki megye.

A szepesegyházmegyei körlevelek ezidei XV. számában tripsi róm. kath. kántortanítói állomásra *szept. hó 4-ki* határnappal pályázat hirdettek. A díjvel szerinti jövedelem 892 40 koronával van feltüntetve. Trips, u. p. helyben (Szepes m.) *Nyulási Mihály* plébános. iskolaszéki elnök. 349 1—1

Pályázati hirdetés a *szepes-körtvélyesi* róm. kath. kántortanítói állomásra *f. é. szept. 25-ki* határidővel. Jövedelme: Készpénzben, államségéllyel, terményekkel, földjövödelemel (7 kat. hold) és tűzifával 800 kor. Szabad lakás. A folyamodványok főtiszt. *Laczkó József* zsegrai tanfelügyelő úrhoz u. p. Szepes-váralja küldendők. 363 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Szentbenedeki (pósta Tótkeresztur, Vas m.) kántortanítói állásra újból pályázat hirdettek. Jövedelme 976 kor. 68 fillér. Választás *aug. 30-án* délelőtt 10 órakor. Az állás azonnal elfoglalandó. 1906. aug. 11. *Mazaly Sándor*, plébános. 295 2—2

A *petri-keresztúri* főkköztség kántortanítói állásra pályázat nyittatik. Javadalmazás: I. tanítói: két szobából álló lakás, konyha, kamra, istálló, pajta és 922 korona. II. kántori: 88 korona, együtt 1010 korona, tetszés szerint akár készpénzben, akár terményekben és földbirtokban, évnegyedenként előre fizetve, a törvényes korpótlékon kívül, díjvel szerint. Állás nagyon könnyű. Pályázati határidő *szept. 7.* Választás *szept. 8.* Személyesen megjelenő előnyben részesül. Millei, Zala megye, posta Nagy-Lengyel, vasuti állomás Zalaegerszeg. 1906. augusztus 21. *Grázer János* plébános, iskolaszéki elnök. 355 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Somogyiszill róm. kath. iskolájánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetetik. Jövedelme 400 kor. államségély, 400 kor. hitközségtől, lakás, fűtés, tisztogatás. Koteles a reá bizott osztályokat és ismételőket tanítani, templomba vezetni naponként, kántoriakban segíteni. Pályázati határidő *szept. 1.* Állás azonnal elfoglalandó. *Mayer Gyula* plébános. 366 1—1

Váci egyházmegye.

Szolnokra jó hangú teljesen képzett kath. segédkantor kerestetik. Fizetése: évi 400 kor. a váci egyházmise jövedelme pedig közös segédvársával. Teljes ellátás ágyamú és mosáson kívül. Az állomás *október 1-én* betöltendő. *Medgyesy Géza* kantor. 364 1—2

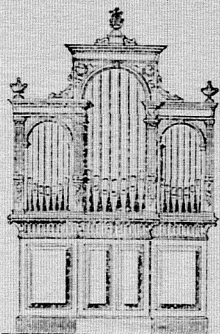
Végzett róm. kath. tanító, jó bizonyítványokkal, segédtanítói állást keres. S. I. Budapest, Ühői-út 89c. III. 23. 362 1—1

Legjobb népiskolai daloskönyv a
„KIS MUZSIKUS“
 100 gyönyörű magyar népdal iskolai szép szöveggel, két gyermekhangra. I. füzet ára 65 fill., II. füzet ára 85 fill., különálló együttes „Szövegkönyv“ ára 45 fill. portóval. Nagyobb rendelésnél %o. Utalványon megrendelhető *Jósvay Gábor* kántortanítónál, **Poroszló**, Heves megye. 335 1—5

Alkalmi vétel.
 Helyszíne miatt néhány **elsőrangú**, híres lipcei gyártmányú **Szalón- és koncert-pianino**, melyek értéke 500—700 forint között váltakozik, készpénzfizetés mellett, **rendkívüli mérsékelt áron, 320-450 forintért** eladó. 343 1—3
 (A pianinók rajzát és leírását készséggel megküldöm.)
HÖRL NÁNDOR, Pozsony, Ventur-u. 24.

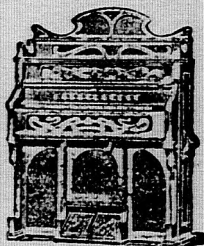
CSEH ISTVÁN

orgona- és harmonium építőmester **Egerben.**

Ajánlkozom mindenemű templomi orgona- és harmonium-készítésére a legújabb légnymatú, (pneumatikus) cső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállalok el jótállás mellett.

Üzletek:
Sz.-Pétervár, Moszkva, Riga, London

Világhírű lipesei
Zimmermann-
orgona - harmoniumot

szállít az eredeti árakon
a gyár egyedüli magyarországi képviselője:

HÖRL NÁNDOR,

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Méltányos, olcsó szabott árak!

Tanító uraknak részletfizetésekre is.

Zimmermann-orgonákról árjegyzéket ingyen küldök!

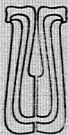

Különlegesség

templomok, iskolák és zenekarok használatára:

Igen ömören készített légnymatú harmoniumok igen erős, átható hanggal.

Erről külön árjegyzék.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34926. sz. szabadalmát képező

„KAROLIUM“

vér- s paizstetű, fakucac, poloska és a mézgásodást előidéző élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusztítja és a fákat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-keveréket gyümölcsfáimmal még a múlt év nyarán teljes sikerrel alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiirtására az egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén mind remeken hajtottak és termőképességüket visszanyerték.

Kiváló tisztelettel

Hets Ödön s. k.

Orgonaépítési műintézet.

RIEGER OTTÓ

villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udv. orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállító, a Szentsír lovagja,
a Ferenc József-rend lovagja.

A párisi s becsi világkiállításon kitüntetve.

(484-53)

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnymatú cső-rendszerű (pneumatikus) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 80 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmészelebbebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. — Orgona jókarban tartását méréseket árba elvállalja. Tervezések és rajzok kívánatra díjmentesen.

A Szent-István-Társulat kiadványai.

Számtani tankönyvek és tanszerek.

Megrendelhetők: Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2., a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

ALGEBRA.

A középiskolák számára. II. kiadás.

Irtta:

BOROSAY DÁVID

(Engedélyezve 2207—1905. sz. miniszteri rendelettel.)

— Ára füzve 4 kor. 20 fill. —

SZÁMTAN.

I. füzet. Az 1-től 100-ig terjedő számkörben. A kath. népisk. II. o. számára.

A nagy, püspöki kar által kiadott tanterv szerint.

Irtta: **BERTALAN VINCE.**

Harmadik kiadás.

— Ára kötve 20 fillér. —

POČTOVNÁ

cvičebna knižka.

Pre II. triedu katolíckych škôl. I. Diel od 1 po 100. Prestierajúcom kruhu.

Irtta:

BERTALAN VINCE.

— Ára kötve 20 fillér. —

SZÁMTAN.

Polgári és felsőbb leányiskolák számára.

Irták:

EMBER KAROLY és KOVÁTS PÁL.

A Szent-István-Társulat pályázati díjat nyert tankönyv.

— Ára füzve 1 kor. 40 fill. —

SZÁMTAN.

II. rész. Az 1-től 1000-ig terjedő számkörben.

Irtta:

BERTALAN VINCE.

Harmadik kiadás.

— Ára kötve 20 fillér. —

POČTOVNÁ

cvičebna knižka.

Pre III. triedu katolíckych škôl. II. Diel od 1 po 1000. Prestierajúcom kruhu.

Irtta:

BERTALAN VINCE.

— Ára kötve 20 fillér. —

SZÁMTAN ÉS MÉRTAN.

Polgári és felsőbb leányiskolák III. és IV. oszt. számára.

Az előző tantervnek megfelelően.

Irták:

EMBER KÁROLY és KOVÁTS PÁL.

A Szent-István-Társulat pályázati díjat nyert tankönyv II. része.

Ára füzve 1 korona 40 fillér.

POČTOVNÁ

cvičebna knižka.

Pre IV. triedu katolíckych škôl. III. Diel. V. kruhu vyše 1000.

Irtta:

BERTALAN VINCE.

— Ára kötve 20 fillér. —

SZÁMTAN.

A középiskolák alsóbb osztályai számára.

Irtta: **Gidro Bonifác.**

(Engedélyezve 370—1905. sz. miniszteri rendelettel.)

Ára füzve 2 kor. 60 fill.

SZÁMTAN.

III. rész. A népiskolák IV. oszt. számára. — Az 1000-en fölüli számkörben

Irtta:

BERTALAN VINCE.

Második kiadás.

— Ára kötve 20 fillér. —

POČTOVNÁ

cvičebna knižka.

Pre V. a VI. triedu katolíckych škôl. VI. Diel.

Irtta:

BERTALAN VINCE.

— Ára kötve 20 fillér. —

SZÁMTAN ÉS MÉRTAN.

A gazdasági ismétlőiskolák számára.

Miniszteri tanterv nyomán.

Irtta:

GYÖRFFY JÁNOS.

Engedélyezve 2440—1901. sz. miniszteri rendelettel.

Ára kötve 80 fillér.

SZÁMTAN.

IV. rész. A népiskolák V—VI. osztálya számára.

Irtta:

BERTALAN VINCE.

Második kiadás.

— Ára kötve 20 fillér. —

Fali egyszeregy

Győrffy Jánostól.

A népiskolák I—III oszt. számára 1044—1902. sz. miniszteri rendelettel engedélyezve. Használati utasítással 130/80 cm. nagyságban ára papíron 1-20 vászonra felhuzva léceikkel 3-20. — Számológép golyókkal kisebb 8 K, nagyobb 13.—